

Ovaj projekt financira
Europska unija

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I PRIRODE

SPUO Hrvatska
IPA 2010 projekt „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO) na regionalnoj i lokalnoj razini“

Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u prometu

Zagreb, lipanj 2014.

Svrha publikacije:

Ova publikacija prikazuje mogući pristup uključivanja postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u sektor promet. Budući da je izrada nove Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš u postupku, za dodatne informacije obratite se Ministarstvu zaštite okoliša i prirode.

Odricanje od odgovornosti:

Ova publikacija izrađena je uz pomoć Europske unije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost projektnog tima i ni na koji način se ne može smatrati da održava gledišta Europske unije.

Autori:

Ovaj dokument pripremljen je unutar projekta financiranog sredstvima Europske unije IPA 2010 „Jačanje kapaciteta za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na regionalnoj i lokalnoj razini“, koji je uz Ministarstvo zaštite okoliša i prirode provodio konzorcij EPTISA Servicios de Ingeniería S.L. i Dvokut Ecro d.o.o. (SPUO Hrvatska tim).

Tekst: Mario Pokrivač u suradnji s Jiřijem Dusíkom, Matjažem Harmelom i Martinom Smutným

Autor slike na naslovnici: Jiří Dusík, voditelj projektnog tima

Za više informacija:

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
Ulica Republike Austrije 14
HR-10000 Zagreb
Tel: +385 (0) 1 3717 111
Fax: +385 (0) 1 3717 149
Web portal: www.mzoip.hr

SADRŽAJ

1	UVOD	4
1.1	Svrha	4
1.2	Korišteni propisi	4
2	PREGLED PROMETNOG SUSTAVA	5
2.1	Sustav prometnog planiranja	5
2.2	Glavni planski dokumenti, njihova struktura i odgovorna tijela	5
2.2.1	Strategija prometnog razvitka	5
2.2.2	Strateški plan Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za razdoblje 2014.-2016.	6
2.2.3	Nacionalni program željezničke infrastrukture za razdoblje 2008. do 2012.	7
2.2.4	Strategija razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj (2008.-2018.)	8
2.2.5	Srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda Republike Hrvatske (2009.-2016.)	8
2.2.6	Strategija pomorskog razvitka	9
2.2.7	Operativni program Promet	9
2.2.8	Regionalne strategije, planovi i programi iz sektora prometa	10
2.2.9	Lokalne strategije, planovi i programi iz sektora prometa	11
2.3	Očekivan broj strateških procjena utjecaja na okoliš u sustavu prometnog planiranja	11
3	ODNOS IZMEĐU STRATEŠKE PROCJENE I STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA	12
3.1	Tipični sadržaj strategije/plana/programa	12
3.2	Veza između prometnih planova i njihovih strateških procjena utjecaja na okoliš i povezanih strateških procjena i procjena utjecaja na okoliš	12
3.3	Koraci za usvajanje strategije/plana/programa	13
	UKRATKO O PROJEKTU SPUO HRVATSKA	16
	GLAVNI JAVNO DOSTUPNI MATERIJALI	16

1 UVOD

1.1 Svrha

Smjernice su izrađene kako bi se utvrdio mogući pristup integraciji strateške procjene utjecaja na okoliš u sektor prometa.

Poglavlje 2 daje opći pregled planskih dokumenata u sektoru promet (strategije, planovi i programi) i sažima njihove značajke.

Poglavlje 3 opisuje tipične korake i tijek glavnih koraka u postupcima planiranja u prometnom sektoru i opisuje mogućnosti koje se mogu poduzeti u sklopu strateške procjene utjecaja na okoliš.

Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13 i 153/13), članak 63. definira da se strateška procjena obvezno provodi za:

- strategije, planove i programe, uključujući njihove značajne izmjene i dopune koji se donose na državnoj, područnoj (regionalnoj) te na lokalnoj razini za velike gradove, iz područja: **prometa**, kada daju okvir za zahvate koji podliježu procjeni utjecaja na okoliš;
- strategije, planove i programe, uključujući njihove značajne izmjene i dopune čija se provedba financira iz sredstava Europske unije;
- strategije, planove i programe koji imaju utjecaj na ekološku mrežu.

1.2 Korišteni propisi

Smjernice se temelje na:

- Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske (NN 138/99)
- Strateški plan ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za razdoblje 2014.-2016. godine
- Strategija razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj (2008.-2018.) (NN 65/08)
- Nacionalni program željezničke infrastrukture za razdoblje 2008. do 2012. godine (NN 31/08)
- Pomorski zakonik (NN 181/04, 76/07, 146/08, 61/11 i 56/13)
- Zakon o cestama (NN 84/11, 18/13, 22/13, 54/13 i 148/13)
- Zakon o plovidbi i lukama unutarnjih voda (NN 109/07 i 132/07)
- Zakon o zračnom prometu (NN 69/09, 84/11 i 127/13)
- Zakon o željeznici (NN 94/13 i 148/13)
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13 i 153/13)
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13)
- Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08)
- Nacrt Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (travanj 2014.)
- Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08)
- Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu (NN 70/08)

2 PREGLED PROMETNOG SUSTAVA

2.1 Sustav prometnog planiranja

Sustav prometnog planiranja u Republici Hrvatskoj (RH) hijerarhijski je strukturiran:

- Nacionalna (državna) razina
 - Strategija prometnog razvitka i druge strategije, planovi i programi za pojedine prometne sektore.
- Regionalna (županijska) razina
 - dokumenti koji se izrađuju kao podloga za prostorni plan županije ili za integralni razvoj ili razvoj pojedinih vrsta prometa u županiji.
- Lokalna (gradska/općinska)
 - dokumenti koji se izrađuju kao podloga za prostorni plan grada/općine ili za integralni razvoj ili razvoj pojedinih vrsta prometa u gradu/općini.

Osim hijerarhijski, prometni sustav planiranja strukturiran je i sektorski po pojedinim „vrstama“ prometa:

- Cestovni
- Željeznički
- Riječni
- Zračni
- Pomorski.

Svaki od ovih sektora ima jedan tzv. krovni dokument kao strategiju, plan ili program (SPP) koji služi za planiranje razvoja te vrste prometa u planiranom razdoblju.

2.2 Glavni planski dokumenti, njihova struktura i odgovorna tijela

2.2.1 Strategija prometnog razvitka¹

Važeća je razvojna strategija za sektor prometa u Republici Hrvatskoj donesena 1999. godine (Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske NN 138/99). Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske prvi je dugoročni razvojni dokument prometnog sustava, koji je predložen za donošenje, nakon uspostave samostalne i suverene hrvatske države. Priprema ovoga važnog dokumenta mogla je uslijediti tek nakon provedenih sveobuhvatnih sustavnih promjena i stabilizacije gospodarstva u RH, a u tim okvirima i u gospodarskom sektoru prometa.

Nakon uspostavljanja samostalne i suverene RH započelo se s usklađivanjem prometnog sustava i s razvojem prometne infrastrukture s prioritetnim potrebama države. Uspješno se ostvaruju opsežni projekti razvitka cesta, obalne flote, civilnog zrakoplovstva i luka te drugi projekti. Najvažniji hrvatski prometni pravci postali su dijelom sveeuropske mreže glavnih prometnih koridora, čime je potvrđeno značenje prometnog položaja RH.

Značajka je ukupnoga hrvatskoga prometnog sustava velika uzajamna komplementarnost, osobito cestovnog, željezničkog i zračnog prometa. Pored toga, izrazita je komplementarnost hrvatskog i bosansko-hercegovačkog prostora: istočna i južna Hrvatska mogu se najkraćim putem povezati samo preko teritorija Bosne i Hercegovine, a Bosna i Hercegovina s Mediteranom te sa Zapadnom i Središnjom Europom samo preko prostora RH.

¹ Izvor: Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske (NN 139/99).

Strategijom se nastoji obuhvatiti razvitak pojedinih prometnih grana i ukupnog prometnog sustava. Ciljevi razvitka prometnog sustava, u ukupnom sadržaju, moraju odražavati trenutne i buduće interese za vremenski okvir o kojem se razmišlja. Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske u velikoj će mjeri dati doprinos pri izradbi daljnjih detaljnih studija pojedinih prometnih grana u stvaranju jednoga konzistentnoga prometnoga sustava.

Nositelj Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske je Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture.

Strategija prometnog razvitka uključuje:

- Uvod - opis postojećeg stanja prometa
 - Pomorski promet
 - Željeznički promet
 - Ceste i cestovni promet
 - Riječni promet
 - Zračni promet
 - Kombinirani promet
- Ciljevi strategije prometnog razvitka Republike Hrvatske
- Analiza dosadašnjeg razvitka prometnog sustava
- Prognoza prometa Republike Hrvatske
- Osnovni prometni koridori Republike Hrvatske
- Plan razvitka cestovne mreže
- Plan razvitka željezničkog prometa
- Plan razvitka pomorskog prometa
- Plan razvitka riječnih plovnih putova i riječnih luka
- Plan razvitka zračnog prometa
- Planovi razvitka suvremenih transportnih tehnologija i terminala
- Ocjena mogućnosti ulaganja u razvitka infrastrukture prometnog sustava
- Zaključna razmatranja.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom spomenutim u uvodu Strategija prometnog razvitka zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš.

Budući da je postojeća Strategija prometnog razvitka donesena prije no što je RH postala zemlja kandidatkinja za pristupanje Europskoj Uniji (pa tako ni pravne i financijske mogućnosti koje iz toga proizlaze), tako da prilikom njegove pripreme u obzir nije uzeta vjerojatnost pristupanja EU, nužne su izmjene i dopune tog strateškog dokumenta, U skoroj se budućnosti, stoga, planira priprema izmijenjene i dopunjene strategije za sektor prometa u Republici Hrvatskoj. Predlažemo, da se u okviru izmjena i dopuna uradi i SPUO za cijelu strategiju, kako bi Hrvatska imala na najvišoj razini dokument, koji je usvojen sukladno s Direktivom 2001/42/EC o procjeni učinaka pojedinih planova i programa na okoliš (SPUO Direktiva).

2.2.2 Strateški plan Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za razdoblje 2014.-2016.²

Vizija Strateškog plana je: visoko razvijen, efikasan, siguran, ekološki prihvatljiv i moderan prometni i komunikacijski sustav, potpuno integriran u mrežu glavnih međunarodnih prometnih pravaca, koji najbolje iskorištava prometni i geografski položaj RH i zadovoljava potrebe teretnog i putničkog prijevoza.

Misija Ministarstva je stvoriti uvjete i izgraditi kapacitete koji će osigurati izradu kvalitetnih zakona i ostalih propisa te njihovo provođenje vezano uz zaštitu mora, pomorsko dobro i vodne putove unutarnjih voda,

² Izvor: Strateški plan ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture za razdoblje 2014.-2016.

osiguranje prometne povezanosti otoka međusobno i s kopnom, postići visoku razvijenost elektroničkih komunikacija i tržišta poštanskih usluga, organizirati izradu strateških infrastrukturnih projekata i investicijskih programa od posebnog značaja za RH, organizirati radove na izgradnji suvremene prometne infrastrukture, koja će prometno povezati sve regije i razviti sve oblike prometa uz visok stupanj profesionalnosti i sigurnosti u pružanju prijevoznih usluga te poduzimanje svih mjera zaštite okoliša u prometu.

1. Održivi razvoj prometnog sustava

- 1.1. Visoko razvijena, učinkovita i sigurna prometna infrastruktura
- 1.2. Razvijen sustav pomorskog prometa i prometa na unutarnjim vodnim putovima, te učinkovito i sustavno upravljanje pomorskim dobrom
- 1.3. Sigurna plovidba morem
- 1.4. Razvijen sustav željezničkog i cestovnog prometa
- 1.5. Razvijen sustav zračnog prometa
- 1.6. Kvalitetan nadzor sustava željezničkog i cestovnog prometa

2. Razvoj elektroničkih komunikacija i poštanskih usluga

- 2.1. Visoka i ujednačena razvijenost širokopojsnog pristupa Internetu
- 2.2. Visoka kvaliteta i razvijeno tržište poštanskih usluga

Ovim dokumentom utvrđuju se opći poslovi Ministarstva prometa, prometa i infrastrukture, daje ustrojstvo Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture, definira vizija i misija te daju ciljevi razvoja te ovaj plan ne zahtijeva stratešku procjenu.

2.2.3 Nacionalni program željezničke infrastrukture za razdoblje 2008. do 2012.³

Nacionalni program željezničke infrastrukture za razdoblje od 2008. do 2012. godine važeći je službeni dokument koji pruža informacije o investicijama u željezničkom prometu. Program uspostavlja tehničke norme koje treba postići u različitim kategorijama pruga i naglašava glavna područja investiranja (s predloženim projektima) koja su podijeljena u 6 pojedinačnih potprograma. Nositelj Nacionalnog programa željezničke infrastrukture za razdoblje 2008. do 2012. godine je Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture.

Strategija prometnog razvitka uključuje:

- Uvodne naznake
- Strateški ciljevi razvitka željezničke infrastrukture
- Ustroj željezničkoga infrastrukturnog sustava
- Ocjena postojećeg stanja i smjernice za ulaganje u željezničku infrastrukturu
- Ulaganja u željezničku infrastrukturu.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom Nacionalni program željezničke infrastrukture zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš. Buduće izmjene programa zahtijevat će stratešku procjenu samo ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da treba provesti stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000).

³ Izvor: Nacionalni program željezničke infrastrukture za razdoblje 2008. do 2012. (NN 31/08)

2.2.4 Strategija razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj (2008.-2018.)⁴

Strategija razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2008. do 2018. godine važeći je službeni dokument koji pruža informacije o investicijama u riječnom prometu. Strategija riječnog prometa prilog je implementaciji Europskoga akcijskog plana za riječni promet – NAIADES. Usmjerena je na šest glavnih područja djelovanja: sigurnost plovidbe i zaštita okoliša, tržište, infrastruktura, brodarstvo i edukacija, promidžba te administrativna sposobnost. Dokument opširno opisuje aktivnosti poduzete u nekoliko posljednjih godina i pruža čitav niz korisnih statističkih podataka o tekućem stanju u ovom sektoru, kao i buduće projekcije rasta prometa i troškova potrebnih investicija. Nositelj Strategije razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj (2008.-2018.) je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture.

Strategija razvitka riječnog prometa uključuje:

- Uvod
- Polazišta za strategiju, identifikaciju problema
- Sigurnost plovidbe i zaštita okoliša
- Tržište
- Infrastruktura
- Brodarstvo, zapošljavanje i edukacija
- Promidžba
- Administrativna sposobnost
- Zaključak.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom Strategija razvitka riječnog prometa zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš. Buduće izmjene Strategije zahtijevat će stratešku procjenu samo ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da treba provesti stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000) i da te nisu bile sagledane na razini Strategije razvoja prometa.

2.2.5 Srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda Republike Hrvatske (2009.-2016.)⁵

Srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda Republike Hrvatske za razdoblje od 2009. do 2016. godine važeći je službeni dokumenti koji pruža informacije o investicijama u riječnom prometu. Posebno je važno uočiti da se Srednjoročnim razvojnim planom pokušalo utvrditi prioritarna područja investiranja u kontekstu buduće dostupnosti fondova EU i obveza koje proizlaze iz članstva u EU. Srednjoročni razvojni plan je dokument koji predstavlja plansku operacionalizaciju prethodne Strategije razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj (2008.-2018.) te je u tom smislu važan dokument koga treba uzeti u obzir tijekom izrade nacionalne strategije prometa. Nositelj Srednjoročnog plana razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda Republike Hrvatske (2009.-2016.) je Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture.

Srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda uključuje:

- Uvod
- Opći dio
- Plan razvitka vodnih putova u Republici Hrvatskoj
- Plan razvitka riječnih luka u Republici Hrvatskoj
- Zaključak.

⁴ Izvor: Strategija razvitka riječnog prometa u Republici Hrvatskoj (2008.-2018.) (NN 65/08)

⁵ Izvor: Srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda Republike Hrvatske (2009.-2016.), Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture, prosinac 2008.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom Srednjoročni plan razvitka vodnih putova i luka unutarnjih voda Republike Hrvatske zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš. Buduće izmjene plana zahtijevat će stratešku procjenu samo ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da treba provesti stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000) i da te nisu bile sagledane na razini Strategije razvoja prometa.

2.2.6 Strategija pomorskog razvitka

Kako je dosadašnja praksa investiranja u razvoj lučkog sektora prepoznavala samo ulaganja sredstava RH što iz državnog proračuna, a što iz proračuna jedinica lokalne samouprave, gledajući činjenicu sveopćeg gospodarskog stanja RH, te razmatrajući plan gospodarskog oporavka koji je Vlada RH stavila pred Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, kao logičan slijed započetog razvoja pomorskog sektora javila se potreba proširivanja financijske alokacije predviđenih sredstava i na druge izvore financiranja (prvenstveno sredstva EU).

Imajući u vidu gore navedeno, pri tom razmatrajući da niti jedan europski projekt neće biti moguće realizirati bez adekvatne podrške strateškog dokumenta, Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture je iniciralo projekt izrade Strategije pomorskog razvitka, te je isti kandidiran kroz predpristupni program IPA TAIB FPPRAC 2008.

S tim u vezi, Središnja Agencija za financiranje i ugovaranje je 1. lipnja 2012. godine s konzorcijem STTE (SAFAGE/TECHUM/TRACTEBEL ENGINEERING), a u korist Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture, sklopila Ugovor o izradi Strategije pomorskog razvitka. Očekuje se da projekt izrade Strategije pomorskog razvitka bude usvojen ne kasnije od veljače 2013. godine nakon čega bi se pristupilo izradi Akcijskog plana. Sama implementacija projekta vrijednog 115.615,00 EUR počela je 12. lipnja 2012. godine. Valja svakako istaknuti da EU financiranje ovog projekta pokriva 90% gore navedenog iznosa dok preostali iznos od 10% financiranja ide na trošak proračuna Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture.

Tehnički gledano, ovaj projekt ima za cilj stvoriti stratešku osnovu za izradu Akcijskog plana i mjera za razvoj pomorskog sektora. S tim u vezi, sadržajno Strategija pomorskog razvitka obuhvatiti će sljedeća područja:

- Funkciju pomorskog prometa u odnosu na gospodarski i društveni razvoj
- Tržište pomorskog prometa
- Pitanje brodarstva i pomorca
- Sigurnost pomorske plovidbe, sigurnosne zaštite, te zaštitu Jadrana od onečišćenja pomorskom plovidbom,
- Razvoj otoka, pomorsko putnički promet
- Prostorno planiranje i pomorska infrastruktura, integralno upravljanje obalnim područjem
- Integralna pomorska politika.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom spomenutim u uvodu Strategija pomorskog razvitka zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš. Buduće izmjene Strategije zahtijevat će stratešku procjenu samo ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da treba provesti stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000) i da te nisu bile sagledane na razini Strategije razvoja prometa.

2.2.7 Operativni program Promet

Operativni program „Promet“ za strukturne instrumente prvobitno se odnosio na period 2012.-2013. (što su dvije zadnje godine sedmogodišnjeg programskog razdoblja 2007.-2013. za sve zemlje članice) i imao je za cilj pridonijeti razvitku prometne infrastrukture u podsektorima željeznice, plovnih putova unutarnjih voda, cesta, morskih i zračnih luka kako bi se prije svega potaknuo ravnomjerniji razvoj prometne mreže u RH, a time i njena bolja integracija u širu prometnu mrežu. Također je bio namijenjen razvijanju regionalne i

lokalne prometne infrastrukture u željezničkom i cestovnom sektoru, sektoru lokalnih morskih luka i zračnih luka te modernizaciji i razvoju sustava čistog javnog gradskog prijevoza. Prvobitnim verzijom nacrtu Operativnog programa je bilo predviđeno da se on odnosi na projekte vezane uz:

- željeznički promet
- pomorski promet i morske luke
- riječni promet
- cestovni promet
- zračni promet i zračne luke
- kombinirani promet
- gradski promet.

Tijekom izrade Strateške studije o utjecaju na okoliš donesena je Odluka o sadržaju strateške studije utjecaja na okoliš za Operativni program „Promet“ 2012-2013. (KLASA: 303-03/09-01/356, URBROJ: 530-13-10-78 od 4.10.2010.).

Kako je pristupanje RH Europskoj uniji odgođeno za 1. srpnja 2013., u suradnji s Europskom komisijom, pristupilo se modifikaciji svih pretpristupnih Operativnih programa u okviru IPA i njihovom produženju do kraja lipnja 2013. Nakon toga slijede Operativni programi za prvu generaciju strukturnih instrumenata, koji će imati primjenu od 1. srpnja 2013. do 31. prosinca 2013., i formalno pravno zamjenjuju postojeće IPA Operativne programe, pa tako i Operativni program za promet.

U slučaju Operativnog programa za promet (OPP) to je značilo uključivanje samo dva prometna sektora, odnosno:

- željezničkog sektora i
- sektora unutarnje plovidbe

kroz tri Prioritetne osi.

OPP je u konačnici sadržavao tri prioritetne osi sa određenim strateškim ciljevima:

- Prioritetna os 1: Integracija i modernizacija hrvatske prometne infrastrukture s obzirom na TEN-T koridore (sufinanciranje iz Kohezijskog fonda)
- Prioritetna os 2: Unaprjeđenje sustava unutarnjih plovnih putova (planirano sufinanciranje iz ERDF)
- Prioritetna os 3: Tehnička pomoć (sufinanciranje iz ERDF).

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom spomenutim u uvodu operativni program promet zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš. SPUO je obvezna i za buduće operativne programe u sektoru prometa.

2.2.8 Regionalne strategije, planovi i programi iz sektora prometa

Regionalne strategije, planovi i programi iz sektora prometa predstavljaju razne dokumente koji se izrađuju radi planiranja razvoja integralnog ili pojedinačnog razvoja prometa na području županije.

Za dosad izrađene dokumente ovog oblika (npr. Prostorno-integralne razvojne studije prometa, Prometne studije i sl.) dosad nije provedena strateška procjena.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom regionalna strategija, plan ili program iz sektora prometa zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš. Donošenje budućih SPP zahtijevat će stratešku procjenu samo ako se isti ne temelje na planskim dokumentima više razine za koje su provedeni postupci SPUO i ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da treba provesti stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000).

2.2.9 Lokalne strategije, planovi i programi iz sektora prometa

Lokalne strategije, planovi i programi iz sektora prometa predstavljaju razne dokumente koji se izrađuju radi planiranja razvoja integralnog ili pojedinačnog razvoja prometa na području velikog grada.

Za dosad izrađene dokumente ovog oblika (npr. Prostorno-integralne razvojne studije prometa, Prometne studije i sl.) dosad nije provedena strateška procjena.

U skladu s nacionalnim zakonodavstvom lokalna strategija, plan ili program iz sektora prometa zahtijeva stratešku procjenu utjecaja na okoliš ako ista nije provedena za SPP na višim razinama. Donošenje budućih SPP zahtijevat će stratešku procjenu samo ako za iste nije bio proveden SPUO na višim razinama i ako se tijekom postupka ocjene o potrebi strateške procjene utvrdi da treba provesti stratešku procjenu (uključujući i utjecaj na ekološku mrežu Natura 2000).

2.3 Očekivan broj strateških procjena utjecaja na okoliš u sustavu prometnog planiranja

Na osnovu gornjih informacija, napravljena je sljedeća procjena broja i učestalosti provođenja postupaka strateške procjene utjecaja na okoliš i ocjene o potrebi strateške procjene (screening) za sektor prometa:

strategija/plan/program	Kako često je potrebno donošenje/revizija	Broj dokumenata u 5 godina	Minimum i maksimum screening/ SPUO
Strategija prometnog razvitka	Prosječno revizija svakih 5-10 godina	1	1 SPUO
Strateški plan ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture	Na godišnjem nivou za period od 3 godine	5	0
Strategija/Plan/Program razvitka cestovnog/željezničkog/riječnog/pomorskog/zračnog/kombiniranog prometa	Prosječno revizija svakih 5-10 godina	6	6 SPUO
Operativni program Promet	Prosječno revizija svakih 5 godina	1	1 SPUO
Regionalne strategije, planovi i programa iz sektora prometa	Prosječno revizija svakih 5-10 godina	21 revidirana SPP 100 izmjena i dopuna	50-100 screeninga 21-41 SPUO
Lokalne strategije, planovi i programa iz sektora prometa	Prosječno revizija svakih 5-10 godina	20 velikih gradova 100 izmjena i dopuna	50-100 screeninga 21-41 SPUO
UKUPNO OČEKIVANI BROJ U 5 GODINA	Screening: Minimum: 100 Maksimum: 200 SPUO: Minimum: 50 Maksimum: 90		

3 ODNOS IZMEĐU STRATEŠKE PROCJENE I STRATEGIJE/PLANA/PROGRAMA

3.1 Tipični sadržaj strategije/plana/programa

Iz ranije navedenog vidljivo je da za područje prometa nije moguće izdvojiti neki tipičan sadržaj, koji bi zadovoljavao svaki od traženih dokumenata. Ipak vidljivo je da uglavnom svi dokumenti sadrže:

- Uvod
- Opći dio – ocjena postojećeg stanja
- Plan razvitka/ciljevi
- Zaključak.

3.2 Veza između prometnih planova i njihovih strateških procjena utjecaja na okoliš i povezanih strateških procjena i procjena utjecaja na okoliš

Svaki prometni plan je jedinstven i odnosi se na specifične prometne probleme koji su utvrđeni tijekom njegove izrade. Iako je nemoguće utvrditi specifičan fokus strateške procjene za različite tipove planova, može ih se ugrubo podijeliti na prometne planove na višoj razini koji se odnose na općenite probleme prometnog povezivanja i detaljnije prometne planove koji su direktno povezani s planiranjem specifičnih prometnih projekata.

Strateška procjena utjecaja na okoliša za prometne planove na višoj razini koji se odnose na općenite probleme povezivanja i tipove prometa i koja prikazuje i predlaže široke koridore, ne može prikazivati detaljne prostorne značajke povezane sa zaštitom okoliša ili prirode. Ovakvi planovi trebali bi rješavati sljedeća pitanja:

- Usporedba alternativa koje su predložene od strane planera, napravljenih na razni detalja na kojoj su varijante razvijene
- Analiza usklađenosti s relevantnim nacionalnim i EU ciljevima zaštite okoliša, prirode i zdravlja (i ostalih povezanim dokumentima koji oblikuju ciljeve za unaprjeđenje održivog razvoja, klimatske promjene i mogućih relevantnih prometnih dokumenata (npr. Bijela knjiga EU o prometu)
- Procjena ključnih utjecaja na širokom prostoru koji se moraju razmatrati na ovoj razini planiranja (priroda, obala, krajobraz, zrak i staklenički plinovi, buka, vode i more)
- Prikaz preporuka za pitanja i mjere zaštite okoliša koje se moraju razmatrati ili u idućim prometnim planovima i njihovim strateškim procjenama utjecaja na okoliš i/ili u specifičnim prometnim projektima i njihovim procjenama utjecaja na okoliš
- Obraćanje pozornosti na moguće kumulativne utjecaja i utjecaje na razvoj – urbani i industrijski razvoj, rudarstvo itd.) te davanje preporuka za pitanja koja se trebaju uzeti u obzir tijekom izrade prometnih planova i njihove strateške procjene utjecaja na okoliš.

Za razliku od gore prikazanih planova na višoj razini, strateška procjena za detaljniji prometni plan direktno je povezana uz planiranje specifičnih prometnih projekata, učinkovito podržava izradu prometnih planova i može se odnositi na prostorne značajke. Takva strateška procjena može pomoći kod sljedećih pitanja:

- Usporedba mogućnosti za provedbu prometnih alternativa koje su razmatrane unutar planova na višoj razini – ovo može i dalje uključivati varijante koje se odnose na smještaj kao i na tehničku izvedbu
- Analiza usklađenosti s regionalnim ili lokalnim ciljevima zaštite okoliša (npr. akcijskim planovima zaštite zraka, kartama buke i akcijskim planovima itd.)
- Procjena svih relevantnih učinaka na ovoj razini planiranja

- Prikaz preporuka za pitanja i mjere zaštite okoliša koje će se uzeti u razmatranje u narednim prometnim planovima i njihovim strateškim procjena i/ili u specifičnim prometnim projektima i njihovim procjenama utjecaja na okoliš
- Prikaz preporuka za rješavanje kumulativnih utjecaja višestrukih razvoja u promatranom području u relevantnom prometnom planu i njegovoj strateškoj procjeni utjecaja na okoliš.

Kao što je prikazano na gornjim primjerima, strateška procjena može se odnositi na različite teme u različitim prometnim planovima. To je u potpunosti u skladu s odredbama SPUO Direktive, članak 4. stavak 3. koji propisuje da gdje planovi i programi čine dio hijerarhije, države članice, u cilju izbjegavanja dupliciranja procjena, moraju uzeti u obzir činjenicu da će se procjena provoditi na različitim razinama. U tu svrhu, između ostalog, radi izbjegavanja dupliciranja procjene, države članice će primijeniti čl. 5., stavke 2. i 3.

Članak 5. stavak 2. SPUO Direktive pruža mogućnost za utvrđivanje fleksibilnog fokusa strateške procjene, navođenjem da strateška procjena uključuje informacije koje se moraju razumno uzeti u obzir, uzimajući u obzir trenutno znanje i metode procjene, sadržaj i razinu detaljnosti u planu ili programu, njegovu fazu u procesu donošenja odluka i do koje mjere će određene stvari biti prikladnije procijenjene na različitim razinama u procesu, radi izbjegavanja dupliciranja procjena.

Od interesa za prometni sektor i s tim povezanih različitih strateških procjena i procjena utjecaja na okoliš je i članak 5. stavak 3. SPUO Direktive koji omogućuje da strateška procjena koristi sve relevantne informacije, na način da ona propisuje relevantne informacije dostupne za okolišne značajke planova i programa, postignute na drugim razinama odlučivanja ili putem drugih propisa koji se mogu koristiti za osiguranje informacija potrebnih za stratešku procjenu.

3.3 Koraci za usvajanje strategije/plana/programa

U nastavku je prikazano na koji način je moguće povezati postupke izrade SPP i SPUO. Da bi SPUO postigla očekivane učinke na SPP vrlo je važno provoditi je paralelno s postupkom planiranja, odnosno ne kasniti s njenim uključivanjem ili u najgorem slučaju započeti tek kada je SPP već izrađen. Uključivanjem SPUO u kasnijoj fazi planiranja smanjuju se mogućnosti za mijenjanje strateških pitanja SPP što za posljedicu može imati produženje postupka donošenja SPP (npr. ako se strateškom procjenom procijeni da je SPP kao takav neprihvatljiv) ili provođenje SPUO samo formalno, bez utjecaja na SPP.

BR.	KORACI U POSTUPKU PLANIRANJA	KORACI U POSTUPKU SPUO	PROCJENA POTREBNIH DANA (SPUO) ⁶	PRAKTIČNI SAVJETI
1.	PRIPREMA STRUČNIH PODLOGA	PREGLED STRATEŠKIH STUDIJA ZA RELEVANTNE SPP	20	Potaknite provedbu SPUO za sve SPP koje utječu na SPP nižeg reda. Prikupite informacije iz svih relevantnih SPUO i razmotrite koje bi sve preporuke iz njih mogle biti primjenjive u vašoj SPUO.
2.	ODLUKA O IZRADI SPP DEFINIRANJE GLAVNIH CILJEVA	Ocjena o potrebi strateške procjene i Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu	90	!!! Ovaj bi korak mogao oduzeti više vremena od predviđenog. Započnite ga što je prije moguće. Ukoliko ste sigurni da će se morati provesti postupak SPUO, preskočite ocjenu o potrebi strateške procjene, informirajte ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša odnosno nadležno upravno tijelo u županiji o započinjanju postupka SPUO i provedite postupak ocjene prihvatljivosti

⁶ Procjena potrebnih dana kombinacija je iskustva SPUO projektnog tima i zakonskih obveza.

BR.	KORACI U POSTUPKU PLANIRANJA	KORACI U POSTUPKU SPUO	PROCJENA POTREBNIH DANA (SPUO) ⁶	PRAKTIČNI SAVJETI
				za ekološku mrežu.
3.	PRIKUPLJANJE I OBRADA PODATAKA	ODLUKA O ZAPOČINJANJU POSTUPKA STRATEŠKE PROCJENE	30	U idealnom slučaju, objedinite odluke o obvezi provedbe strateške procjene i odluku o započinjanju postupka strateške procjene.
4.		ODABIR OVLAŠTENIKA	60	Započnite s odabirom ovlaštenika odmah nakon što ste zaključili da će SPUO biti potrebna. U projektnom zadatku za izrađivače SPP i ovlaštenika trebalo bi definirati i obvezu razmjene informacija te međusobne suradnje.
5.	OCJENA STANJA RAZVOJA	ODREĐIVANJE SADRŽAJA STRATEŠKE STUDIJE IMENOVANJE POVJERENSTVA	5 + 30 + 5	Povežite ovaj korak SPUO s internom analizom informacija koje ste prikupili tijekom koraka 3. i 4. kako biste mogli odrediti moguća varijantna rješenja i ključna pitanja na koja treba obratiti pozornost kako pri izradi SPP, tako i pri izradi strateške studije. Ukoliko ste već odabrali ovlaštenika, uključite ga u postupak konzultacija kao pomoć pri prikupljanju i analizi dobivenih informacija.
6.	IZRADA NACRTA PRIJEDLOGA SPP, UKLJUČUJUĆI I PROGRAM PRAĆENJA STANJA OKOLIŠA I EKOLOŠKE MREŽE i USKLAĐIVANJE SPP SA PREPORUKAMA I/ILI ZAKLJUČCIMA SPUO	IZRADA STRATEŠKE STUDIJE i OCJENA CJELOVITOSTI I STRUČNE UTEMELJENOSTI STRATEŠKE STUDIJE OD STRANE POVJERENSTVA (MIŠLJENJE POVJERENSTVA)	Priprema strateške studije + 30 + 15	Povežite izradu strateške studije s izradom nacрта prijedloga SPP. U SPUO usmjerite se samo na važna pitanja koja su ključna za predmetne SPP i koristite ih kod usporedbe varijantnih rješenja predloženih aktivnosti. Odvajajte dovoljno vremena kako bi se SPUO provela kvalitetno. Kvalitetna strateška procjena zahtijeva vrijeme za mjerodavne studije i konzultacije s izrađivačem SPP. Organizirajte redovne sastanke na kojima će izrađivači SPP i ovlaštenici izvještavati o svojim saznanjima i preporukama za izradu nacрта SPP. Osigurajte da se strateškom procjenom razmotre svi prijedlozi SPP i obradi njihov kumulativni utjecaj. U slučaju kada bi se to moglo pokazati korisnim, dodatno konzultirajte relevantna tijela javne vlasti i članove Povjerenstva.
7.	JAVNA RASPRAVA	JAVNA RASPRAVA	45	Organizirajte postupak javne rasprave. Javno izlaganje će vam pomoći dobiti komentare relevantnih institucija i javnosti o tome kako poboljšati SPP. Jasno i kratko predstavite planske prijedloge i pridružene rezultate strateške studije široj javnosti.
8.	IZRADA KONAČNE SPP	PRIPREMA ZAHTEVA ZA MIŠLJENJEM MINISTARSTVA NADLEŽNOG ZA ZAŠTITU OKOLIŠA ODNOSNO NADLEŽNOG UPRAVNOG TIJELA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA U ŽUPANIJU O PROVEDENOM POSTUPKU SPUO		Pripremite jasne odgovore na prikupljene komentare - za svaki komentar navedite je li relevantan i na koji način je uzet u obzir u SPP ili SPUO te koje su promjene (ukoliko ih je bilo) unesene u SPP/ SPUO.

BR.	KORACI U POSTUPKU PLANIRANJA	KORACI U POSTUPKU SPUO	PROCJENA POTREBNIH DANA (SPUO) ⁶	PRAKTIČNI SAVJETI
9.	POTVRĐIVANJE SPP OD STRANE NADLEŽNIH TIJELA	MIŠLJENJE MINISTARSTVA NADLEŽNOG ZA ZAŠTITU OKOLIŠA ODNOSNO NADLEŽNOG UPRAVNOG TIJELA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA U ŽUPANIJI O PROVEDENOM POSTUPKU SPUO (prema potrebi uključuje i MIŠLJENJE MINISTARSTVA NADLEŽNOG ZA ZAŠTITU PRIRODE O PRIHVATLJIVOSTI SPP ZA EKOLOŠKU MREŽU)	30 + 30	!!! Ovaj korak može trajati dulje od predviđenog. Započnite što ranije.
10.	USVAJANJE SPP OD STRANE SABORA RH, VLADE RH, ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE, GRADSKOG ILI OPĆINSKOG VIJEĆA	UZIMANJE U OBZIR REZULTATA SPUO PRILIKOM DONOŠENJA ODLUKA NA PRIJEDLOG SPP	/	
11.		IZVJEŠĆE O PROVEDENOJ STRATEŠKOJ PROCJENI	30	Iskoristite vrijeme potrebno za donošenje mišljenja (korak broj 8) za pripremu izvješća. Pri izradi izvješća koristite rezultate strateške studije, mišljenje povjerenstva, mišljenja i prijedloge iz javne rasprave te donesene odluke.

UKRATKO O PROJEKTU SPUO HRVATSKA

Projekt je proveden u skladu s Direktivom 2001/42/EC o procjeni učinka pojedinih planova i programa na okoliš.

Svrha projekta bila je ojačati kapacitete za provedbu postupaka strateške procjene utjecaja na okoliš u Republici Hrvatskoj na regionalnoj i lokalnoj razini.

Aktivnosti i rezultati

Komponenta 1

- analizirana je transpozicija SPUO Direktive u Hrvatskoj
- analiziran je institucionalni okvir i postojeći kapaciteti za provedbu postupaka SPUO u Hrvatskoj te su isti uspoređeni s institucionalnim okvirom u drugim državama članicama Europske unije

Komponenta projekta 2

- provedena je obuka grupe od 10 SPUO trenera iz Ministarstva zaštite okoliša i prirode i izrađen priručnik za obuku SPUO trenera
- održano je 42 dana treninga za više od 700 službenika relevantnih tijela, SPUO ovlaštenika i nevladinih udruga koji će biti uključeni u provedbu postupka SPUO na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini

Komponenta projekta 3

- izrađena su tri SPUO proceduralna priručnika za državnu, regionalnu i lokalnu razinu
- izrađena su tri metodološka priručnika
- izrađeno je trinaest priručnika za primjenu postupka SPUO pri planiranju u pojedinim područjima

Projekt je započeo 23. listopada 2012. i trajao je 20 mjeseci. Vrijednost projekta iznosila je 1.075.250 €, od čega je 10%, odnosno 107.525 €, iznos nacionalnog sufinanciranja.

GLAVNI JAVNO DOSTUPNI MATERIJALI

- Priručnik za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na državnoj razini
- Priručnik za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na područnoj (regionalnoj) razini
- Priručnik za provedbu strateške procjene utjecaja na okoliš na lokalnoj razini
- Opće metodološke preporuke za izradu strateških studija
- Smjernice za ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu
- Smjernice za primjenu pogodnih alata za analizu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u prostornom planiranju
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u regionalnom razvoju
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u gospodarenju otpadom
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u vodnom gospodarstvu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u poljoprivredi
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u šumarstvu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u ribarstvu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u energetici
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u industriji
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u rudarstvu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u prometu
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u elektroničkim komunikacijama
- Smjernice za primjenu postupka strateške procjene utjecaja na okoliš u turizmu

Projekt je financirala
Europska unija

eptisa

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE
OKOLIŠA I PRIRODE